

RICHTLIJN

**THERMISCHE ISOLATIE VAN BESTAANDE
BEGANE GRONDVLOEREN MET
ISOLATIEKUSSENS GEVULD MET LUCHT**

Copyright © 2017 Stichting Het Isolatie Gilde

Op dit document is auteursrecht van toepassing. Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of door fotokopieën, opname, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Het Isolatie Gilde.

INHOUDSOPGAVE

DEFINITIES EN TERMINOLOGIE	3
1. INLEIDING.....	5
1.1. ONDERWERP EN TOEPASSINGSGEBIED	5
1.2. TOTSTANDKOMING.....	5
1.3. GELDIGHEID EN ACTUALISATIE	5
2. PROCEDURE VOOR HET VERKRIJGEN VAN EEN KWALITEITSVERKLARING	6
3. EISEN AAN HET UITVOEREND BEDRIJF.....	7
4. EISEN AAN HET PRODUCT	8
5. EISEN AAN HET ISOLATIEPROCES.....	9
5.1. VOORONDERZOEK EN VERKOOP	9
5.2. UITVOERING.....	13
5.3. NAZORG	17
6. INSTANDHOUDING VAN DE KWALITEITSVERKLARING	18
6.1. CONTROLE OP HET UITVOEREND BEDRIJF.....	18
6.2. CONTROLE OP HET PRODUCT	18
6.3. CONTROLE OP DE ISOLATIEPROCESSEN	18
REFERENTIES	20
BIJLAGE A: BEPALING VAN DE THERMISCHE WEERSTAND	21
A.1. BEPALING VAN DE THERMISCHE WEERSTAND VAN REFLECTERENDE FOLIELAGEN	21
A.2. BEPALING VAN DE THERMISCHE WEERSTAND VAN LUCHTLAGEN	22
BIJLAGE B: BEPALING VAN DE VERWACHTE ENERGIE- EN KOSTENBESPARING	24
B.1. VERWACHTE AARDGASBESPARING	24
B.2. VERWACHTE KOSTENBESPARING	24
BIJLAGE C: KLACHTENFORMULIER	25
BIJLAGE D: VOORBEELD DOSSIER.....	26
BIJLAGE E: FORMULIER PROCESCONTROLE	30

DEFINITIES EN TERMINOLOGIE

In dit hoofdstuk is een overzicht opgenomen van de meest belangrijke termen en bijbehorende definities.

Begane grondvloer	Een horizontale bouwlaag ter hoogte van het maaiveld, samengesteld uit houtachtige dan wel steenachtige materialen, boven een kruipruimte of kelder, dan wel direct op de grond.
Kruipruimte	De lage ruimte onder de begane grondvloer van een gebouw. In de regel kan de kruipruimte worden bereikt via het door het kruipluik afgesloten kruipgat, welke zich normaliter achter de voordeur bevindt.
Na-isolatie	De toepassing van isolatiemateriaal tegen de onderzijde van een ongeïsoleerde begane grondvloer.
Her-isolatie	De toepassing van isolatiemateriaal tegen de onderzijde van een reeds na-geïsoleerde begane grondvloer, waarbij het aanwezige isolatiemateriaal wordt aangevuld.
Aanvullende isolatie	De toepassing van isolatiemateriaal tegen de onderzijde van een begane grondvloer die tijdens de bouw al is voorzien van thermische isolatie.
Isolatiekussens gevuld met lucht	Een isolatiesysteem bestaande uit meerdere lagen folie, dat de warmtestroming tussen kruipruimte en de bovengelegen ruimte reduceert op basis van thermische reflectie en thermische weerstand (door middel van stilstaande luchtlagen).
Folieversterker	Een plaatje, aan één zijde voorzien van een kleefstof, dat het inscheuren van de folie voorkomt bij het bevestigen daarvan met nietjes of pluggen.
Thermische geleidbaarheid (λ -waarde; in $W m^{-1} K^{-1}$)	Een materiaalconstante die aangeeft hoe goed een materiaal warmte geleidt; isolatiematerialen hebben een lage λ -waarde.
Thermische weerstand (R-waarde; in $m^2 K W^{-1}$)	Het vermogen van een materiaal om warmtestroming tegen te gaan. Dit is afhankelijk van de λ -waarde en de dikte van het materiaal.
Isolatieproces	Het proces bestaande uit drie opeenvolgende fasen (vooronderzoek en verkoop, uitvoering en nazorg) dat wordt doorlopen bij de thermische isolatie van bestaande begane grondvloeren.
Opdrachtgever	Een (rechts)persoon die heeft verzocht, dan wel ingestemd, met het uitvoeren van ten minste de eerste van de drie fasen van het isolatieproces.

Certificaathouder	Een bedrijf dat is gecertificeerd door Het Isolatie Gilde.
Verkoper	Een persoon die namens de certificaathouder verantwoordelijk is voor de eerste van de drie fasen van het isolatieproces (vooronderzoek en verkoop).
Procescertificaat	Een kwaliteitsverklaring waarin Het Isolatie Gilde verklaart dat de certificaathouder werkt conform onderhavige richtlijn. Derhalve mag een deugdelijke thermische isolatie van het betreffende constructieonderdeel door de certificaathouder worden verwacht.

Onder een deugdelijke thermische isolatie van het betreffende constructieonderdeel wordt verstaan dat de thermische isolatie van de begane grondvloer uitsluitend leidt tot:

1. Een homogene verhoging van de thermische weerstand (R_c -waarde) van de begane grondvloer.
2. Een dichtere benadering van de oppervlaktetemperatuur van de begane grondvloer ten opzichte van de binnentemperatuur.

Voorgaande leidt tot een hogere energie efficiëntie van het gebouw, alsmede tot een verhoging van het thermisch comfort.

Als gevolg van de maatregel wordt de toegankelijkheid van de kruipruimte beperkt. Er mag worden verwacht dat de opdrachtgever adequaat wordt geïnformeerd over de technische en financiële aspecten van de maatregel, alsmede over zaken met betrekking tot de planning van de werkzaamheden.

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk worden het onderwerp en toepassingsgebied van onderhavige richtlijn besproken, alsmede de totstandkoming en actualisatie ervan.

1.1. ONDERWERP EN TOEPASSINGSGBIED

Deze richtlijn voor de thermische isolatie van bestaande begane grondvloeren met isolatiekussens gevuld met lucht is van toepassing op zowel houten als steenachtige vloeren. Hoewel de techniek voornamelijk voor het na-isoleren van bestaande gebouwen wordt gebruikt, is de richtlijn daarnaast toepasbaar in het geval van her-isolatie en aanvullende isolatie.

Verder is onderhavige richtlijn toepasbaar op nieuwbouw. Hierbij wordt opgemerkt dat – in tegenstelling tot het niet-vergunningsplichtige isoleren van bestaande gebouwen – de eisen van het Bouwbesluit 2012 (artikelen 5.3 en 5.6) wel van toepassing zijn in het geval van nieuwbouw en vergunningsplichtige verbouw.

1.2. TOTSTANDKOMING

Onderhavige richtlijn is het resultaat van een ontwerpgericht onderzoeksproject (PDEng) aan de afdeling Bouw/Infra van de Universiteit Twente van 01-02-2016 tot 31-01-2018, in opdracht van Het Isolatie Gilde.

1.3. GELDIGHEID EN ACTUALISATIE

Onderhavige richtlijn kan in de toekomst worden geactualiseerd als resultaat van veranderende wet- en regelgeving, innovaties op isolatiematerialen, -materieel en -processen en voortschrijdende inzichten met betrekking tot het voorgaande. Certificaathouders zullen tijdig worden voorzien van, en worden geïnformeerd over de geactualiseerde richtlijnen en de ingangsdata hiervan, die tevens het einde van de geldigheid van de tot dan toe gehandhaafde richtlijnen aanduiden. De actueel geldige richtlijn wordt opgenomen op de website van Het Isolatie Gilde.

2. PROCEDURE VOOR HET VERKRIJGEN VAN EEN KWALITEITSVERKLARING

Om in het bezit te komen van een procescertificaat dient het aanvragende bedrijf zijn interesse kenbaar te maken bij Het Isolatie Gilde. Laatstgenoemde zal daarop binnen zes werkweken een toelatingsonderzoek starten. In dit toelatingsonderzoek wordt beoordeeld of het aanvragende bedrijf voldoet aan de eisen uiteengezet in deze richtlijn, met betrekking tot het bedrijf (Hoofdstuk 3), het gebruikte product (Hoofdstuk 4) en het isolatieproces (Hoofdstuk 5).

Het toelatingsonderzoek omvat derhalve een bedrijfsbezoek, inzage in de relevante documenten en ten minste twee projectbezoeken (uitvoeringsfase, zie Hoofdstuk 5). Het toelatingsonderzoek kan met drie beoordelingen worden afgesloten:

Negatieve beoordeling Het toelatingsonderzoek wijst uit dat het bedrijf, het product en/of het isolatieproces niet voldoen aan de eisen gesteld in onderhavige richtlijn, en er is geen reden om aan te nemen dat dat in de nabije toekomst wel het geval zal zijn. Er wordt geen procescertificaat afgegeven.

Beoordeling wordt uitgesteld Het toelatingsonderzoek wijst uit dat hoewel het bedrijf, het product en/of het isolatieproces op het moment niet voldoen aan de eisen gesteld in onderhavige richtlijn, er sterke aanwijzingen zijn dat het aanvragende bedrijf hier binnen afzienbare tijd aan zal/kan voldoen. De beoordeling wordt uitgesteld.

Op een nader overeen te komen moment zal een nieuw toelatingsonderzoek worden uitgevoerd, hetgeen kan worden afgesloten met een positieve dan wel negatieve beoordeling.

Positieve beoordeling Het toelatingsonderzoek wijst uit dat het bedrijf, het product en het isolatieproces voldoen aan de eisen gesteld in onderhavige richtlijn. Na het ondertekenen van de overeenkomst wordt het procescertificaat afgegeven.

3. EISEN AAN HET UITVOEREND BEDRIJF

Teneinde in aanmerking te komen voor een procescertificaat, dient een bedrijf ten minste te voldoen aan de volgende eisen:

3.1. Inschrijving bij de Kamer van Koophandel

Het bedrijf dient ingeschreven te staan bij de Kamer van Koophandel. Als bewijs daarvan dient een recent (< 1 jaar oud) KvK-uitreksel aan Het Isolatie Gilde te worden overlegd.

3.2. Aantal projecten

Het bedrijf dient maandelijks ten minste vier projecten uit te voeren waarop onderhavige richtlijn van toepassing is.

3.3. Inwerken van nieuwe medewerkers

Het bedrijf dient te beschikken over een inwerkprocedure voor nieuwe medewerkers teneinde deze vertrouwd te maken met de organisatie van het bedrijf en de werkwijzen binnen het bedrijf zoals voorgeschreven in onderhavige richtlijn.

3.4. Medewerking en dossiervorming

Het bedrijf dient medewerking te verlenen bij bedrijfsbezoeken, product- en procescontroles. Het bedrijf dient derhalve ook te beschikken over een systeem voor – bij voorkeur digitale – dossiervorming. Zie Hoofdstuk 6.

Voorts dient de certificaathouder Het Isolatie Gilde tijdig te informeren over eventuele wijzigingen met betrekking tot de zaken vermeld in deze richtlijn. Daarbij valt te denken aan wijzigingen in de bedrijfsstructuur, procedures of het gebruikte isolatieproduct.

3.5. Financiële verplichtingen

Het bedrijf dient te voldoen aan de overeengekomen financiële verplichtingen ten aanzien van Het Isolatie Gilde.

Voorts dient het bedrijf voldoende kredietwaardig te zijn en derhalve te beschikken over een positief kredietwaardigheidsoordeel gebaseerd op de kredietscore zoals bepaald in een kredietcheck.

4. EISEN AAN HET PRODUCT

Om het gebruik van ongeschikte isolatieproducten te voorkomen, dient het te gebruiken isolatieproduct te beschikken over een geldige ISSO gecontroleerde kwaliteitsverklaring, dan wel een geldige ISSO gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring.

Te gebruiken isolatieproducten omvatten, maar zijn niet beperkt tot, de producten in onderstaande lijst, voor zover het relevante productcertificaat geldig is op de dag van de uitvoering.

Fabrikant	Productaanduiding	ISSO codering
HR Isolatiefolie B.V.	HR isolatiefolie T2.5	20130551GGBKUW
HR Isolatiefolie B.V.	HR isolatiefolie T3.0	20130552GGBKUW
HR Isolatiefolie B.V.	HR isolatiefolie T3.5	20130555GGBKUW
HR Isolatiefolie B.V.	HR isolatiefolie T4.0	20130553GGBKUW
HR Isolatiefolie B.V.	HR isolatiefolie T4.5	20130554GGBKUW
Isobooster B.V.	Isobooster T1 en Isobooster T2	20130477GGBKUW
Isobooster B.V.	Isobooster T3 en Isobooster T4	20130523GGBKUW
Isobooster B.V.	Isobooster 7 serie	20150701GGBKUW
Isobooster B.V.	Isobooster 9 serie	20150702GGBKUW
Isfolie	Trifoil kruipruimte vloer isolatiefolie	20150699GGBKUW
Reflex Isolatiefolie B.V.	PIF isolatiefolie T2.5 (voorheen Prostelko Isolatiefolie T2.5)	20120442GGBKUW
Reflex Isolatiefolie B.V.	PIF isolatiefolie T3.0 (voorheen Prostelko Isolatiefolie T3.0)	20120441GGBKUW
Reflex Isolatiefolie B.V.	PIF isolatiefolie T3.5 (voorheen Prostelko Isolatiefolie T3.5)	20120409GGBKUW
Reflex Isolatiefolie B.V.	PIF isolatiefolie T4.0 (voorheen Prostelko Isolatiefolie T4.0)	20130499GGBKUW
Reflex Isolatiefolie B.V.	PIF isolatiefolie T4.5 (voorheen Prostelko Isolatiefolie T4.5)	20130500GGBKUW
Reflex Isolatiefolie B.V.	PIF isolatiefolie T5.0 (voorheen Prostelko Isolatiefolie T5.0)	20130501GGBKUW
Tonzon	Horizontaal reflecterende foliesystemen voor vloeren	20100001GGBKUW

5. EISEN AAN HET ISOLATIEPROCES

Drie opeenvolgende fasen in het isolatieproces worden onderscheiden:

1. Vooronderzoek en verkoop
2. Uitvoering
3. Nazorg

De richtlijnen voor elk van deze fasen worden in dit hoofdstuk behandeld.

5.1. VOORONDERZOEK EN VERKOOP

Het vooronderzoek heeft een indicatief karakter en dient het doel een algeheel beeld te verkrijgen van de geschiktheid van de bestaande begane grondvloer voor de toepassing van isolatiekussens gevuld met lucht. Naast deze bouwkundige randvoorwaarden worden er eisen gesteld aan de informatievoorziening door de verkoper.

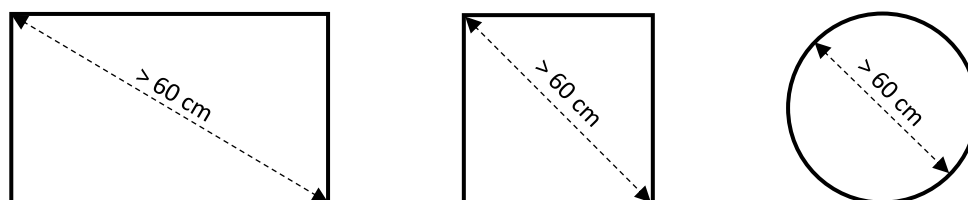
NB: Voordat de inspectie in de kruipruimte aanvangt, dient het zuurstofgehalte gemeten te worden met een zuurstofmeter. Zie Arbouw-advies Werken in besloten ruimten.

TOEGANKELIJKHEID

5.1.1. Toegang tot de kruipruimte

De toegang tot de kruipruimte bestaat normaliter uit een opening die wordt afgedicht door het kruipluik, het zogenaamde kruipgat. Bij het ontbreken van een kruipgat, kan in overleg met de opdrachtgever een toegang tot de kruipruimte worden gemaakt, binnen dan wel buiten het gebouw, om vloerisolatie alsnog mogelijk te maken. De risico's van een dergelijke maatregel dienen daarbij in kaart te worden gebracht. Hierbij valt te denken aan veiligheidsaspecten, alsmede het beschadigen van kabels en leidingen.

In elk geval dient de toegang tot de kruipruimte van zodanige afmetingen te zijn dat - ook nadat de aanvoerleidingen voor het isolatiemateriaal en kabels voor verlichting door de opening zijn gevoerd - de kruipruimte veilig kan worden betreden en verlaten, het materiaal en materieel onbeschadigd de kruipruimte kan worden ingebracht en het materieel onbeschadigd de kruipruimte kan worden uitgehaald. Als uitgangspunt voor de minimale afmetingen van de toegang tot de kruipruimte, wordt een diameter van 60 cm gehanteerd. Zie Figuur 5.1.

Figuur 5.1: Minimale diameter kruipgat

Verder mag de aanwezigheid van leidingwerk in de directe nabijheid van het kruipgat geen belemmering vormen voor het veilig betreden en verlaten van de kruipruimte door personeel, en het inbrengen en uithalen van materiaal en materieel.

5.1.2. Compartimentering

Wanneer een te isoleren kruipruimte is verdeeld in meerdere compartimenten, moet elk van de te isoleren en inspecteren compartimenten toegankelijk zijn, dan wel toegankelijk worden gemaakt door middel van het graven van een doorgang onder de fundering door. Ook deze doorgang moet van zodanige afmetingen zijn dat het betreden en verlaten van het compartiment door personeel, en het inbrengen en uithalen van materiaal en materieel niet wordt belemmerd. Als uitgangspunt voor de minimale afmetingen van de doorgangen tussen compartimenten, wordt een diameter van 60 cm gehanteerd. Zie Figuur 5.1.

5.1.3. Hoogte van de kruipruimte

Elk te isoleren compartiment van de kruipruimte moet een hoogte hebben van tenminste 35 cm na de toepassing van het isolatiemateriaal. Deze hoogte wordt gemeten op het meest ongunstige punt. Dat wil zeggen, daar waar de vrije hoogte het kleinste is. Kruipruimtes of compartimenten mogen (deels) worden afgegraven om toch te kunnen isoleren bij een lagere vrije hoogte.

5.1.4. Aanwezigheid van grondwater

Eventueel aanwezig grondwater in de kruipruimte moet zijn weggepompt tijdens de isolatiewerkzaamheden. Dit geldt ook voor eventuele gegraven doorgangen, genoemd onder 5.1.2.

NB: Wanneer een kruipruimte (of compartimenten hiervan) ontoegankelijk is (zijn), kan een verkoper het vooronderzoek niet (geheel) uitvoeren. Als er desondanks een overeenkomst voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt gesloten, dient dit vooronderzoek te worden uitgevoerd door de uitvoeringsploeg alvorens het isolatiemateriaal wordt toegepast. In dergelijke gevallen verdient het de aanbeveling om te vermelden dat de offerte onder voorbehoud is van de resultaten van dit nog uit te voeren vooronderzoek.

GEBREKEN

5.1.5. Gebreken aan houten vloeren

Gebreken aan houten vloeren, zoals aantasting door houtrot, schimmels of insecten, moeten worden gemeld aan de opdrachtgever en dienen te worden hersteld voordat de isolatiewerkzaamheden worden uitgevoerd.

Verder dienen de vochtigheid van de onderzijde van de houten vloer en de balken steekproefsgewijs gemeten te worden met een houtvochtigheidsmeter. Dergelijke

metingen dienen te worden verricht in elk van de te isoleren compartimenten. Zie Tabel 5.1.

De vloer mag niet worden geïsoleerd indien het vochtgehalte bij één of meer van de metingen meer dan 20 massaprocent bedraagt. In dergelijke gevallen kan de kruipruimte tijdelijk extra (mechanisch) worden geventileerd om de vochtigheid te verlagen.

Tabel 5.1: Aantal houtvochtigheidsmetingen voor vloeroppervlakken

Vloeroppervlak compartiment (m ²)	# metingen		Opmerkingen
	Vloer	Balken	
<10	2	2	De metingen dienen gelijkmatig verdeeld te worden over het gehele vloeroppervlak.
10 - 20	4	4	
20 - 30	6	6	
Etc.	Etc.	Etc.	

5.1.6. Gebreken aan steenachtige vloeren

Gebreken aan steenachtige vloeren, zoals aantasting door betonrot, moeten worden gemeld aan de opdrachtgever en dienen te zijn hersteld voordat de isolatiewerkzaamheden worden uitgevoerd.

Verder dient de vochtigheid van de steenachtige vloer te worden beoordeeld. Indien er sprake is van druppelvorming op de onderzijde van de vloer, mag deze niet geïsoleerd worden. In dergelijke gevallen kan de kruipruimte tijdelijk extra (mechanisch) worden geventileerd om de vochtigheid te verlagen.

5.1.7. Gebreken aan de bestaande isolatielaag

Overeenkomstig 5.1.6 mogen vloeren niet her- of aanvullend geïsoleerd worden wanneer er sprake is van druppelvorming op de onderzijde van de reeds bestaande isolatielaag. In dergelijke gevallen kan de kruipruimte tijdelijk extra (mechanisch) worden geventileerd om de vochtigheid te verlagen.

5.1.8. Gebreken aan funderingswanden

Gebreken aan funderingswanden moeten worden gemeld aan de opdrachtgever. Indien gebreken die de constructieve integriteit van de constructie (kunnen) compromitteren (zoals aantasting door betonrot of optrekkend vocht) worden vastgesteld, moet de opdrachtgever worden geadviseerd dit gebrek te (laten) herstellen. Deze herstelwerkzaamheden dienen plaats te vinden voordat de isolatiewerkzaamheden worden uitgevoerd.

5.1.9. Gebreken aan leidingen

Gebreken aan het leidingwerk in de kruipruimte, zoals lekkages, moeten worden gemeld aan de opdrachtgever en dienen te zijn hersteld voordat de isolatiewerkzaamheden worden uitgevoerd.

5.1.10 Staat van het kruipluik

Het kruipluik dient in goede staat te verkeren en goed aan te sluiten op het kruipgat. Indien dit niet het geval is, moet het kruipluik worden vervangen.

VENTILATIE

5.1.11 Ventilatie van de kruipruimte

De ventilatievoorzieningen ten behoeve van kruipruimteventilatie mogen niet worden afgesloten door het isolatiemateriaal. Indien het niet mogelijk is de bestaande ventilatievoorzieningen te handhaven, moeten er vervangende ventilatievoorzieningen worden geïnstalleerd.

Hierbij moet worden gedacht aan 100 mm² ventilerend oppervlak per m² vloeroppervlak. In afwijking hiervan kan met minder ventilatie worden volstaan wanneer de kruipruimtebodemplaat is of wordt voorzien van folie en/of bodemisolatie.

Voorts is het van belang de ventilatieroosters zo te plaatsen dat de gehele kruipruimte wordt geventileerd. Daarnaast dienen de ventilatieroosters ten minste 10 cm boven maaiveld te worden geïnstalleerd.

OVERIG

5.1.12 Hoge vochtbelasting vanuit de kruipruimte

Wanneer de temperatuur en relatieve luchtvochtigheid in de kruipruimte hoger zijn dan in de bovengestapelde ruimte, moeten maatregelen worden genomen om vochtschade door overmatige condensatie te voorkomen.

5.1.13 Aanwezigheid van beschermde inheemse diersoorten

De wet natuurbescherming (voorheen: flora- en faunawet) kent een zorgplicht (artikel 1.11) en verbiedt het opzettelijk verstoren van dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort, alsmede het beschadigen en vernielen van hun voortplantings- of rustplaatsen (artikel 3.5). Derhalve mag de begane grondvloer in dergelijke gevallen niet worden geïsoleerd zonder de daarvoor noodzakelijke ontheffingen, welke kunnen worden verleend door Gedeputeerde Staten (artikel 3.8).

VERKOOP

5.1.14 Informatievoorziening aan de opdrachtgever

De beoordeling van de begane grondvloer op de geschiktheid ervan voor isolatie met isolatiekussens gevuld met lucht kent drie mogelijke uitkomsten:

1. Isolatie van de begane grondvloer met isolatiekussens is niet mogelijk. De opdrachtgever dient te worden geïnformeerd over de reden(en) hiervan.
2. Isolatie van de begane grondvloer met isolatiekussens is mogelijk, mits bepaalde gebreken zullen worden verholpen alvorens de isolatiewerkzaamheden worden uitgevoerd.
3. Isolatie van de begane grondvloer met isolatiekussens is mogelijk zonder dat eerst herstelwerkzaamheden nodig zijn.

Indien de isolatie van de begane grondvloer mogelijk is (2 en 3), dient de verkoper de opdrachtgever ten minste te informeren over de volgende zaken:

- a. Eventuele gebreken (met betrekking tot de toegankelijkheid [5.1.1 – 5.1.4], gebreken aan houten [5.1.5] dan wel steenachtige vloeren [5.1.6], de bestaande isolatielaag [5.1.7], funderingswanden [5.1.8], leidingwerk [5.1.9] en het kruipluik [5.1.10]), indien deze geconstateerd zijn, en de actie die erop moet volgen.
- b. Of en hoeveel vervangende of aanvullende ventilatievoorzieningen dienen te worden geïnstalleerd (overeenkomstig 5.1.11), indien dat het geval is.
- c. Welke compartimenten wel en niet zullen worden geïsoleerd en of het nodig is maatregelen (graven van doorgangen, afgraven van kruipruimte, wegpompen van grondwater) te treffen om compartimenten toegankelijk te maken.
- d. Of leidingen ook worden geïsoleerd.
- e. Of er bodemfolie zal worden toegepast.
- f. Het merk en type van de te gebruiken isolatiekussens en de corresponderende R_D -waarde. Zie Bijlage A.
- g. Een realistische indicatie van de energiebesparing die de maatregel oplevert, uitgedrukt in GJ thermische energie of m^3 aardgas. Zie bijlage B.
- h. In hoeverre de toegankelijkheid van de kruipruimte wordt beperkt als gevolg van de maatregel.
- i. Op welke termijn de uitvoering kan geschieden en de verwachte duur van de werkzaamheden. Een datum (of meerdere data) dient (dienen) te worden afgesproken wanneer de overeenkomst voor het uitvoeren van de werkzaamheden tot stand komt.
- j. De totale kosten van de werkzaamheden voor de opdrachtgever, alsmede een specificatie hiervan, inclusief eventueel meerwerk. Ter bepaling van de kosten voor de opdrachtgever dient het te isoleren vloeroppervlak te worden berekend op basis van metingen met een afstandsmeter. Voor particuliere opdrachtgevers dient het bedrag inclusief btw te worden vermeld. Verder moeten de wijze en het moment van betaling worden vermeld.

5.1.15 Omgang met de opdrachtgever

Voordat de inspectie aanvangt, dient de verkoper uit te leggen wat de inspectie inhoudt en waarom deze wordt uitgevoerd, alvorens toestemming te vragen aan de opdrachtgever voor het uitvoeren van de inspectie.

5.2. UITVOERING

MATERIAAL EN MATERIEEL

5.2.1 Vervoer en opslag van materialen

De isolatiekussens moeten op een dusdanige wijze worden vervoerd en opgeslagen dat verontreiniging en vochtintreding worden voorkomen.

Ten minste de volgende productgegevens dienen op het werk aanwezig te zijn:

- Merk, type en leverancier van de isolatiekussens
- De ISSO gecontroleerde kwaliteitsverklaring, dan wel de ISSO gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring voor de isolatiekussens.

VOORBEREIDENDE WERKZAAMHEDEN

Voordat de werkzaamheden in de kruipruimte aanvangen, dient het zuurstofgehalte gemeten te worden met een zuurstofmeter. Zie Arbouw-advies Werken in besloten ruimten.

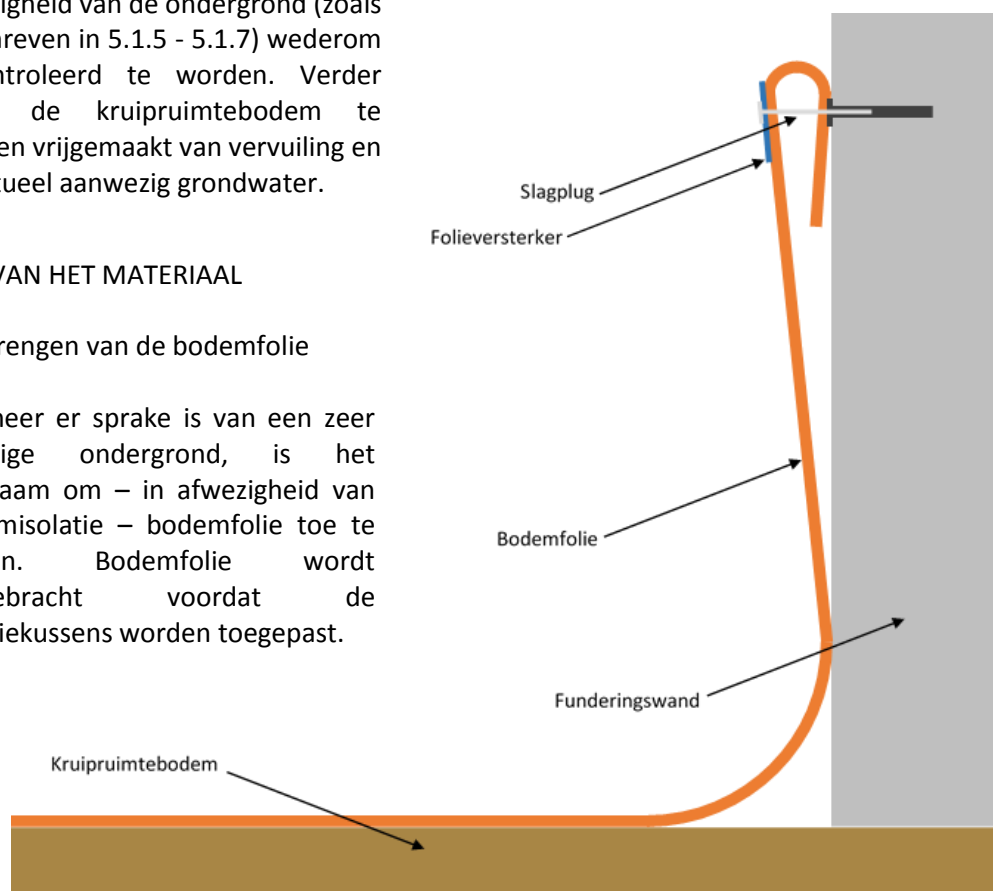
5.2.2 Voorbereidende werkzaamheden

Alvorens de toepassing van het materiaal aanvangt, dient de vochtigheid van de ondergrond (zoals beschreven in 5.1.5 - 5.1.7) wederom gecontroleerd te worden. Verder dient de kruipruimtebodembodem te worden vrijgemaakt van vervuiling en eventueel aanwezig grondwater.

TOEPASSING VAN HET MATERIAAL

5.2.3 Aanbrengen van de bodemfolie

Wanneer er sprake is van een zeer vochtige ondergrond, is het raadzaam om – in afwezigheid van bodemisolatie – bodemfolie toe te passen. Bodemfolie wordt aangebracht voordat de isolatiekussens worden toegepast.

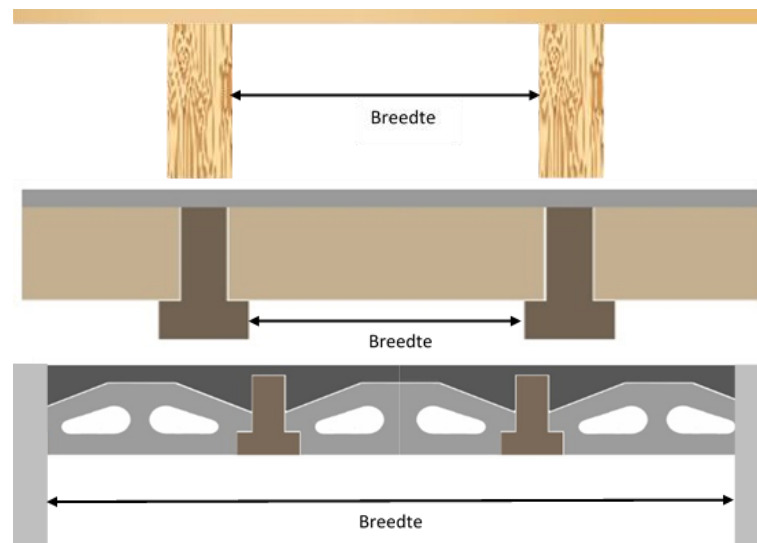
Figuur 5.2: Bevestiging van bodemfolie tegen de funderingswanden

In elk compartiment dient de bodemfolie, voor zover mogelijk, in één stuk te worden toegepast. Indien dit niet mogelijk is, is het van belang dat de stukken bodemfolie overlappen en aan elkaar worden bevestigd door middel van tape. Voorts dient de bodemfolie tegen de funderingswanden te worden bevestigd met behulp van slagpluggen (6 mm). Daartoe worden de randen van de bodemfolie dubbelgevouwen en voorzien van een folieversterker, waarna het geheel wordt doorboord met een priem. Zie Figuur 5.2.

5.2.4 Aanbrengen van de isolatiekussens

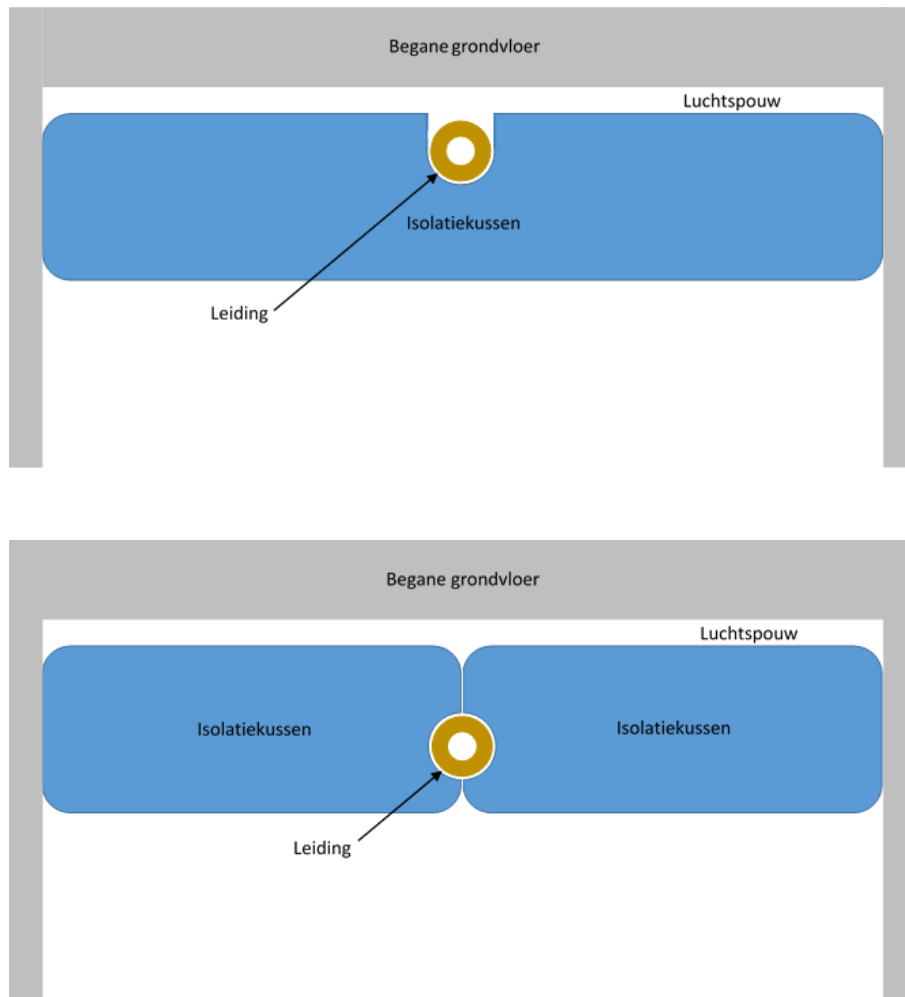
Na de eventuele toepassing van bodemfolie, kunnen de isolatiekussens op maat worden gemaakt. Folie van de juiste breedte wordt geselecteerd op basis van metingen van de breedte tussen balken of funderingswanden (zie Figuur 5.3). Daarnaast worden de benodigde lengtes van de isolatiekussens gemeten (haaks op de breedte). Overeenkomstig worden de isolatiekussens op maat geknipt of gesneden. De (nu open) uiteinden van de isolatiekussens worden dichtgemaakt met (dubbelzijdig) tape.

Ten slotte kunnen de isolatiekussens worden aangebracht tegen de vloer. Daarbij kan een luchtsponw (vaak 20 mm hoog) tussen de vloer en de bovenzijde van de isolatiekussens worden gecreëerd (zie Figuur 5.4). Bij het nieten of schroeven van de isolatiekussens tegen een houten vloer of balken, of bij de bevestiging van isolatiekussens met slagpluggen tegen steenachtige ondergronden, moet gebruik gemaakt worden van folieversterkers.

Figuur 5.3: Meten van de breedte van de isolatiekussens

Bijzondere aandacht moet worden besteed aan het isoleren van vloeren in de nabijheid van leidingen. Waar het bij leidingen die vlak onder de vloer liggen vaak mogelijk is om de isolatiekussens eronder te bevestigen, kan het bij leidingen die lager liggen nodig zijn om twee kussens er links en rechts van te bevestigen (zie Figuur 5.4). Wanneer de opdrachtomschrijving voorziet in leidingisolatie met prefab isolatiebuizen, dient dit te gebeuren voordat de isolatiekussens worden bevestigd.

Figuur 5.4: Het aanbrengen van isolatiekussens om leidingen heen

Voor meer gedetailleerde aanwijzingen met betrekking tot het aanbrengen van de isolatiekussens tegen de vloer wordt verwezen naar de verwerkingsvoorschriften van de fabrikant/leverancier van het betreffende isolatieproduct.

VEILIGHEID, GEZONDHEID EN SERVICE

5.2.5 Veiligheid en gezondheid van personeel

Voor de regels omtrent de veiligheid en gezondheid van het uitvoerend personeel, wordt verwezen naar het arbeidsomstandighedenbesluit, de arbeidsomstandighedenregeling en de arbeidsomstandighedenwet. In het bijzonder wordt gewezen op de Arbeid informatiebladen met betrekking tot stofvrij werken (kwartsstof te lijf) en het werken in besloten ruimten. Zie Referenties.

Verder wordt gewezen op de wettelijke verplichting een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) uit te (laten) voeren. Voorts wordt opgemerkt dat een opdrachtgever kan vereisen

dat het bedrijf (dan wel individuele medewerkers) Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers (VCA) gecertificeerd is (zijn).

De werkzaamheden zoals beschreven in deze sectie (5.2) dienen altijd te worden uitgevoerd in een ploeg van ten minste twee personen. De te gebruiken persoonlijke beschermingsmiddelen volgen uit het voorgaande.

5.2.6 Veiligheid en gezondheid omgeving

Personen anders dan het uitvoerend personeel van het isolatiebedrijf en de keurmeester (inspecteur) van Het Isolatie Gilde, evenals (huis)dieren, dienen een gepaste afstand tot de werkzaamheden te bewaren. Het kruipgat dient tijdens de werkzaamheden duidelijk te worden gemarkeerd met pylonen of afzetlint. Indien voertuigen van het isolatiebedrijf (gedeeltelijk) op de openbare weg worden geparkeerd, dienen pylonen te worden geplaatst.

5.2.7 Omgang met de opdrachtgever

Alvorens de isolatiewerkzaamheden aanvangen, dient de werkomschrijving te worden voorgelegd aan, en te worden bevestigd door, de opdrachtgever.

Als beschadigingen worden veroorzaakt aan eigendommen van de opdrachtgever of derden, moeten deze hierover worden geïnformeerd. Een afspraak dient te worden gemaakt over herstel of compensatie, indien dit aan de orde is.

Na het afronden van de isolatiewerkzaamheden, dient het gebouw netjes te worden achtergelaten. Afval wordt opgeruimd en afgevoerd door het isolatiebedrijf.

5.3. NAZORG

5.3.1 Klachtenbehandeling

De certificaathouder dient elke klacht van de opdrachtgever in behandeling te nemen. Dat wil zeggen dat elke klacht dient te worden gehoord. Indien er naar het oordeel van de certificaathouder sprake is van een gegronde klacht, dient deze binnen een redelijke termijn te worden verholpen, mits de opdrachtgever hieraan meewerkt. Een omschrijving van de klacht, alsmede de wijze waarop deze is afgehandeld, dient te worden opgegeven aan Het Isolatie Gilde. Een formulier ten behoeve hiervan is opgenomen in Bijlage C. Een digitaal formulier is beschikbaar op de website van Het Isolatie Gilde.

Wanneer een opdrachtgever niet akkoord is met de wijze waarop de klacht is afgehandeld door de certificaathouder, kan deze zich melden bij Het Isolatie Gilde, welke dan een onderzoek instelt (zie Sectie 6.3).

6. INSTANDHOUDING VAN DE KWALITEITSVERKLARING

Het procescertificaat wordt voor onbepaalde tijd afgegeven. Steekproefsgewijs controleert Het Isolatie Gilde of certificaathouders aan de in deze richtlijn gestelde eisen voldoen. Het Isolatie Gilde kan het certificaat intrekken wanneer zij heeft vastgesteld dat de certificaathouder niet langer aan alle in deze richtlijn gestelde eisen voldoet.

6.1. CONTROLE OP HET UITVOEREND BEDRIJF

De controles op het uitvoerend bedrijf hebben betrekking op de zaken vermeld in Hoofdstuk 3.

6.2. CONTROLE OP HET PRODUCT

Ten minste de volgende productgegevens dienen op het werk aanwezig te zijn (zie ook 5.2.1):

- Merk, type en leverancier van het gebruikte isolatieproduct.
- De ISSO gecontroleerde kwaliteitsverklaring, dan wel de ISSO gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring voor het gebruikte isolatieproduct.

6.3. CONTROLE OP DE ISOLATIEPROCESSEN

Controles vinden plaats op elk van de drie fasen van het isolatieproces, en wel op drie niveaus:

- 6.3.1 De certificaathouder wordt geacht een dossier te vormen vanaf het eerste contact met de opdrachtgever. In dit dossier wordt ten minste het volgende opgenomen:
- a. Alle onder 5.1.14 genoemde zaken. Bij voorkeur worden foto's van de kruipruimte toegevoegd. Dit dossier wordt geacht tijdens de uitvoering en in de nazorgfase aanwezig te zijn op het werk.
 - b. Foto's van de kruipruimte na het afronden van de isolatiewerkzaamheden.
 - c. Eventuele klachten na het uitvoeren van de werkzaamheden en de wijze waarop deze zijn afgehandeld, alsmede de resultaten van het eventuele monitoren.

Een voorbeeld hiervan is opgenomen in Bijlage D.

- 6.3.2 Onaangekondigde inspecties vinden plaats tijdens de uitvoeringsfase. Het Isolatie Gilde streeft naar een controlefrequentie van 1 op de 500 m² vloerisolatie. Een formulier ten behoeve hiervan is opgenomen in Bijlage E.

- 6.3.3 Wanneer een opdrachtgever aan Het Isolatie Gilde kenbaar maakt ontevreden te zijn over de manier waarop met een klacht wordt omgegaan door de certificaathouder, kan Het Isolatie Gilde een onderzoek instellen. Voor dit onderzoek brengt Het Isolatie Gilde een bedrag van €175,- in rekening, te voldoen door de opdrachtgever.

Voor het onderzoek zal de keurmeester van Het Isolatie Gilde het dossier als vermeld onder 6.3.1 opvragen en de situatie ter plaatse beoordelen. Wanneer uit het onderzoek blijkt dat het bedrijf de werkzaamheden aantoonbaar onbehoorlijk (dat wil zeggen: in strijd met

onderhavige richtlijn) heeft uitgevoerd, dient het isolatiebedrijf het (de) vastgestelde gebrek(en) kosteloos te (laten) herstellen, dan wel in nader overeen te komen compensatie te voorzien.

Daarnaast wordt het bedrag van €175,- voor de inspectie door de keurmeester van Het Isolatie Gilde kwijtgescholden wanneer blijkt dat het bedrijf de werkzaamheden aantoonbaar onbehoorlijk heeft uitgevoerd.

Er vindt geen inhoudelijke controle op naleving van de arbowet, het arbobesluit, de arboregeling en de wet natuurbescherming plaats.

REFERENTIES

- Arbeidsomstandighedenbesluit: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0008498/2016-04-20>
- Arbeidsomstandighedenregeling: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0008587/2016-04-01>
- Arbeidsomstandighedenwet: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0010346/2016-01-01>
- Arbouw Kwartsstof te lijf (werkgevers): www.arbouw.nl/media/1633/kwartsstof-te-lijf-werkgevers.pdf
- Arbouw Kwartsstof te lijf (werknemers): www.arbouw.nl/media/1632/kwartsstof-te-lijf-werknemers.pdf
- Arbouw Werken in besloten ruimten: www.arbouw.nl/media/1114/advies-werken-besloten-ruimten.pdf
- Bouwbesluit 2012: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0030461/2015-11-24>
- NEN 1068:2012. Thermische isolatie van gebouwen - Rekenmethoden.
- NEN 1068:2012/C1. Thermische isolatie van gebouwen – Rekenmethoden (Correctieblad).
- NEN 1068:2012/C2. Thermische isolatie van gebouwen – Rekenmethoden (Correctieblad).
- NEN-EN-ISO 6946:2017. Componenten en elementen van gebouwen - Warmteweerstand en warmtedoorgangscoefficient - Berekeningsmethode.
- Wet natuurbescherming: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-03-01>

BIJLAGE A: BEPALING VAN DE THERMISCHE WEERSTAND (NORMATIEF)

NEN 1068:2012 en NEN-EN-ISO 6946:2017 geven de methodes voor de bepaling van de warmteweerstand van isolatiefolies. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in reflecterende folielagen (A.1) en horizontale foliesystemen met tussenliggende luchtlagen (A.2).

A.1. BEPALING VAN DE THERMISCHE WEERSTAND VAN REFLECTERENDE FOLIELAGEN

NEN 1068:2012 geeft de methode voor de bepaling van de warmteweerstand van bouwmaterialen:

$$R = \frac{d_N}{\lambda} \quad \text{A.1}$$

Waarin;

d_N De nominale dikte van het materiaal (m)

λ De warmtegeleidingscoëfficiënt van het materiaal ($\text{W m}^{-1} \text{K}^{-1}$)

Overeenkomstig kan de R_D -waarde van de reflecterende folielaag worden verkregen door de dikte hiervan (in m) te delen door de rekenwaarde voor de warmtegeleidingscoëfficiënt (λ_{calc}) van het isolatiemateriaal (in $\text{W m}^{-1} \text{K}^{-1}$).

Volgens NEN 1068:2012/C2 mag voor reflecterende folies bestaande uit maximaal 10 mm dikke bubbeltjesfolie of meerdere door reflecterende lagen gescheiden luchtkussen-, schuim-, of (kunst)vezellagen van maximaal 10 mm dikte per afzonderlijke laag, met aan beide buitenzijden een reflecterende laag, gerekend worden met een forfaitaire thermische geleidbaarheid (λ_{for}) van $0,03 \text{ W m}^{-1} \text{K}^{-1}$.

Voor reflecterende folies is de λ_{for} gelijk aan de λ_{calc} . In Tabel A.1 zijn de R_D -waarden van reflecterende folielagen voor verschillende diktes weergegeven.

Alternatief zijn de R_C -waarden uit de ISSO verklaring van het relevante isolatieproduct van toepassing in het geval van niet-vergunningsplichtige na-isolatie.

Tabel A.1: R_D -waarden ($\text{m}^2 \text{K W}^{-1}$) van de reflecterende folielaag voor verschillende laagdiktes (bestaande bouw én nieuwbouw)

λ_{for} ($\text{W m}^{-1} \text{K}^{-1}$)	0,03	
λ_{calc} ($\text{W m}^{-1} \text{K}^{-1}$)	0,03	
Dikte isolatielaag (mm)	5	0,17
	10	0,33
	15	0,50
	20	0,67
	25	0,83
	30	1,00
	35	1,17
	40	1,33
	45	1,50
	50	1,67
	55	1,83
	60	2,00
	65	2,17
	70	2,33
	75	2,50
80	2,67	
85	2,83	
90	3,00	

A.2. BEPALING VAN DE THERMISCHE WEERSTAND VAN LUCHTLAGEN

NEN-EN-ISO 6946:2017 geeft de methode voor de bepaling van de thermische weerstand van horizontale foliesystemen met tussenliggende luchtlagen (alsmede aansluitende luchtpouwen):

$$R_a = \frac{1}{h_a + h_r} \quad \text{A.2}$$

Waarin;

h_a De conductie/convectie coëfficiënt ($\text{W m}^{-2} \text{K}^{-1}$)

h_r De radiatie coëfficiënt ($\text{W m}^{-2} \text{K}^{-1}$)

h_a wordt bepaald als de grotere waarde van:

$$h_a = 0,12 \times d^{-0,44} \quad \text{A.3}$$

of

$$h_a = \frac{0,025}{d} \quad \text{A.4}$$

Waarin d de dikte van de luchtlaag (in m) is.

h_r wordt als volgt bepaald:

$$h_r = \frac{4 \times \sigma \times T_{mn}^3}{\frac{1}{\varepsilon_1} + \frac{1}{\varepsilon_2} - 1} \quad \text{A.5}$$

Waarin;

σ De Stefan-Boltzman constante: $5,67 \times 10^{-8} \text{W m}^{-2} \text{K}^{-4}$

T_{mn} De gemiddelde thermodynamische temperatuur van het oppervlak en de omgeving (K)

$\varepsilon_1, \varepsilon_2$ De hemisferische emissiviteit van de oppervlakken grenzend aan de luchtlaag (-)

In Tabel A.2 zijn de R-waarden van niet geventileerde horizontale luchtpouwen (warmtestroom naar beneden) voor verschillende spouwdiktes en verschillende emissiviteits waarden van de reflecterende folie weergegeven.

THERMISCHE ISOLATIE VAN BESTAANDE BEGANE GRONDVLOEREN MET ISOLATIEKUSSENS GEVULD MET LUCHT
Richtlijn V03 d.d. 20 november 2017

Tabel A.2: R-waarden van niet geventileerde horizontale luchtsponen (warmtestroom naar beneden) voor verschillende sponndiktes en emissiviteits waarden van de reflecterende folie.

$$T_{mn} = 288 \text{ K}$$

Reflecterende laag aan één zijde				Reflecterende laag aan twee zijden					
	ϵ	0,10	0,05	0,03		ϵ	0,10	0,05	0,03
Dikte luchtlaag (mm)	5	0,18	0,19	0,19	5	0,19	0,19	0,20	
	10	0,33	0,36	0,38	10	0,36	0,38	0,39	
	15	0,45	0,52	0,55	15	0,51	0,55	0,57	
	20	0,56	0,66	0,71	20	0,65	0,72	0,75	
	25	0,65	0,79	0,86	25	0,78	0,88	0,92	
	30	0,73	0,91	1,00	30	0,89	1,03	1,09	
	35	0,80	1,02	1,14	35	1,00	1,17	1,26	
	40	0,86	1,12	1,27	40	1,10	1,31	1,41	
	50	0,97	1,30	1,51	50	1,27	1,57	1,72	
	60	1,05	1,46	1,73	60	1,42	1,80	2,00	
	70	1,08	1,52	1,82	70	1,49	1,90	2,13	
	80	1,11	1,58	1,90	80	1,54	1,99	2,24	
	90	1,13	1,62	1,97	90	1,58	2,06	2,33	
	100	1,15	1,67	2,03	100	1,62	2,13	2,42	
	150	1,23	1,83	2,28	150	1,78	2,41	2,79	

Alternatief zijn de R_c -waarden uit de ISSO verklaring van het relevante isolatieproduct van toepassing in het geval van niet-vergunningsplichtige na-isolatie.

BIJLAGE B: BEPALING VAN DE VERWACHTE ENERGIE- EN KOSTENBESPARING (INFORMATIEF)

B.1. VERWACHTE AARDGASBESPARING

Volgens Milieu Centraal mag voor woningen met een vloerisolatielaag met een R_c -waarde van $3,5 \text{ m}^2 \text{ K W}^{-1}$, een aardgasbesparing van grofweg $5,5 \text{ m}^3$ per m^2 toegepaste vloerisolatie worden verwacht.

Hierbij wordt opgemerkt dat de werkelijke aardgasbesparing van dit kengetal kan afwijken vanwege de specifieke karakteristieken van de woning, het bewonersgedrag en het weer.

B.2. VERWACHTE KOSTENBESPARING

Door de verwachte jaarlijkse aardgasbesparing te vermenigvuldigen met de gasprijs, kan de verwachte jaarlijkse kostenbesparing als gevolg van het verminderde gasverbruik berekend worden. Door de totale kosten van de maatregel te delen door de jaarlijkse kostenbesparing voor het verminderde aardgasverbruik, kan de terugverdientijd geschat worden.

Voorts wordt gewezen op de volgende websites van Milieu Centraal, waar opdrachtgevers indicaties voor de verwachte energie- en kostenbesparingen als gevolg van vloerisolatie kunnen vinden:

Isoleren en besparen: <https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/energiezuinig-huis/isoleren-en-besparen/vloerisolatie>

VerbeterUwHuis: <https://www.verbeteruw huis.nl/>

BIJLAGE C: KLACHTENFORMULIER
 (NORMATIEF)

BEDRIJFSGEGEVENS (<i>certificaathouder</i>)			
Bedrijfsnaam			
Contactpersoon			
Adres		Huisnummer	
Postcode		Plaats	
Telefoonnummer			
E-mailadres			

GEGEVENS OPDRACHTGEVER			
Naam			
Adres		Huisnummer	
Postcode		Plaats	
Telefoonnummer			
E-mailadres			
Type gebouw	☐ Bestaande bouw (<i>bouwjaar:</i>) ☐ Nieuwbouw ☐ Woning ☐ Utiliteitsgebouw, namelijk:		

KLACHT	
Datum vooronderzoek	
Datum uitvoering	
Datum indienen klacht	
Omschrijving van de klacht	

KLACHTAFHANDELING			
Is de klacht gegrond naar het oordeel van de certificaathouder?	Ja	☐	Neen ☐
Reden			
Indien er sprake is van een gegronde klacht: Op welke wijze is deze verholpen?			
Datum afhandelen klacht			
Is de opdrachtgever akkoord met de klachtafhandeling?	Ja	☐	Neen ☐
Reden			

BIJLAGE D: VOORBEELD DOSSIER
(INFORMATIEF)

EERSTE CONTACT MET OPDRACHTGEVER

Dossiernummer:	
Datum:	
Verantwoordelijke:	
Verzoek:	<i>Vloerisolatie met isolatiekussens gevuld met lucht</i>
Type isolatie	☐ Na-isolatie ☐ Her-isolatie ☐ Aanvullende isolatie ☐ Onbekend
Type gebouw	☐ Bestaande bouw (<i>bouwjaar:</i>) ☐ Nieuwbouw ☐ Woning ☐ Utiliteitsgebouw, namelijk:

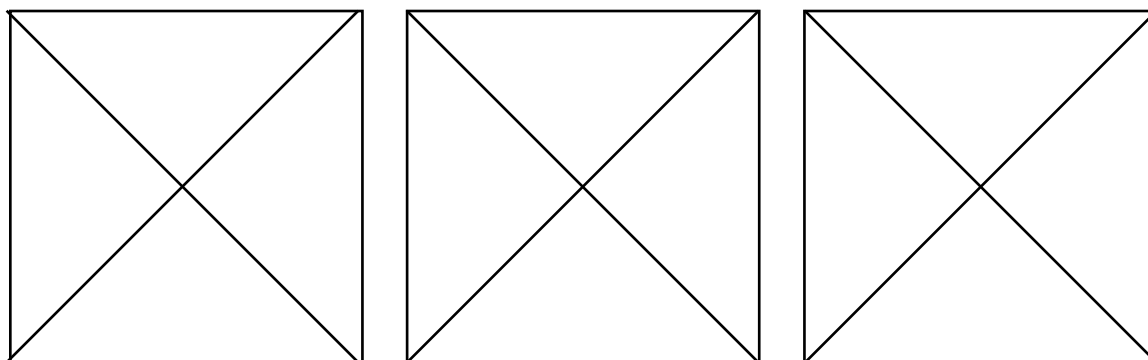
Contactgegevens opdrachtgever	Naam	
	Adres	
	Postcode en plaats	
	Telefoonnummer	
	E-mailadres	

Geplande datum en tijd vooronderzoek:	
--	--

VOORONDERZOEK EN VERKOOP

Dossiernummer:	
Datum:	
Verantwoordelijke:	

		Locatie
Gebreken	☐ Met betrekking tot de toegankelijkheid	
	☐ Aan houten vloeren, namelijk:	
	☐ Aan steenachtige vloeren, namelijk:	
	☐ Aan de bestaande isolatielaag, namelijk:	
	☐ Aan funderingswanden, namelijk:	
	☐ Aan leidingwerk, namelijk:	
	☐ Aan het kruipluik	
	☐ Beschermdediersoorten in de kruipruimte	
Oordeel	☐ Isolatie is niet mogelijk ☐ Isolatie is mogelijk mits ☐ Isolatie is mogelijk zonder dat eerst herstelwerkzaamheden nodig zijn.	
Prijsvorming	Type materiaal:	
	Oppervlak te isoleren vloer	m ²
	Prijs toe te passen materiaal	€
	Meerwerk - Bodemfolie aanbrengen - Toegang tot kruipruimte/compartimenten maken - Grondwater wegpompen - Kruipruimte afgraven/egaliseren - Vervangende ventilatievoorzieningen - etc.	€
	Relevante subsidieregelingen	- €
	Totale kosten (incl. btw)	€
Prestatie	R _D -waarde	m ² K W ⁻¹
	R _C -waarde	m ² K W ⁻¹
	Verwachte energiebesparing	m ³ gas
Uitvoeringsdatum (indicatief)		

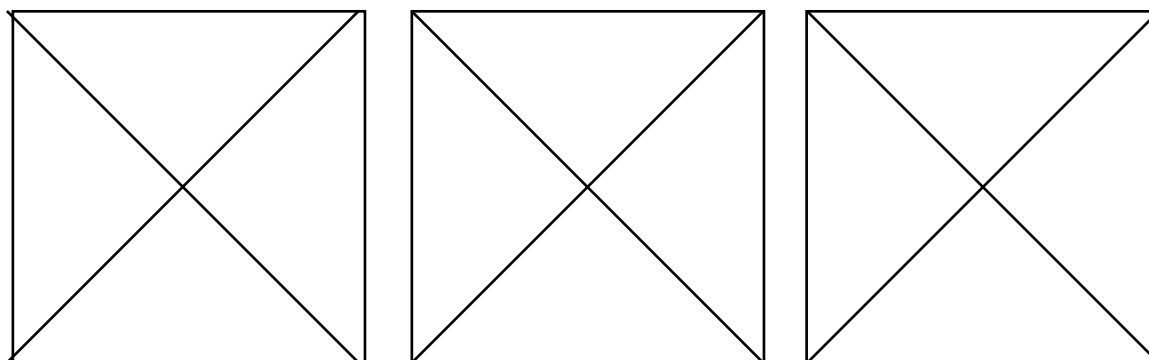

Foto's van kruipruimte en gebreken

UITVOERING

Dossiernummer:	
Datum:	
Verantwoordelijken:	

Productcontrole	Merk, type en leverancier van het isolatieproduct:
-----------------	--

Foto's van geïsoleerde vloer

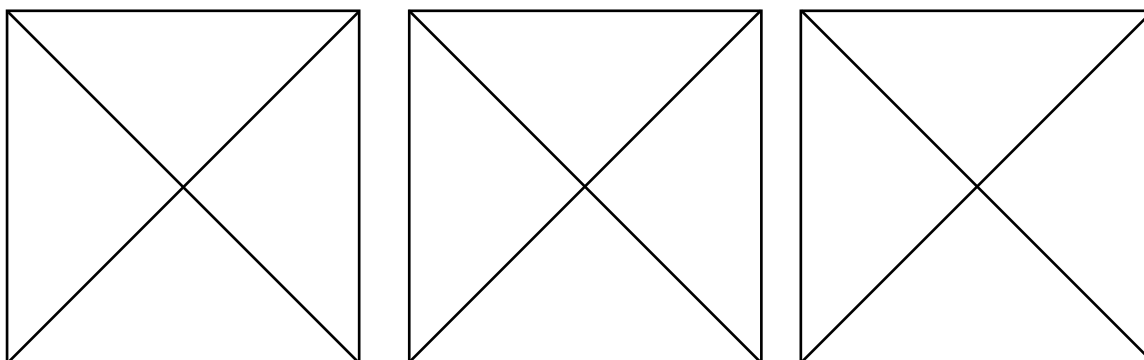
NAZORG – KLACHTENBEHANDELING

Voeg klachtenformulier in (Bijlage B).

NAZORG - MONITOREN

Dossiernummer:	
Datum:	
Verantwoordelijke:	

Oordeel	
Te verhelpen gebreken	
Datum herstelwerkzaamheden	

Foto's van geïsoleerde kruipruimte, vastgestelde gebreken

BIJLAGE E: FORMULIER PROCESCONTROLE
 (NORMATIEF)

	Ja	Nee	Opmerkingen
VOORONDERZOEK EN VERKOOP			
Toegankelijkheid			
De toegang tot de kruipruimte heeft een diameter van ten minste 60 cm.			
De toegangen tot verschillende compartimenten (indien van toepassing) hebben een diameter van ten minste 60 cm.			
De hoogte van de kruipruimte bedraagt ten minste 35 cm na de toepassing van het isolatiemateriaal.			
Eventueel grondwater is weggepompt tijdens de isolatiewerkzaamheden.			
Gebreken			
Houten en steenachtige vloeren zijn vrij van gebreken, dan wel zijn eventuele gebreken hersteld voor de toepassing van het isolatiemateriaal.			
Houten en steenachtige vloeren (of de bestaande isolatielaag) zijn (is) voldoende droog, dan wel wordt er tijdelijke extra (mechanisch geventileerd) om de vochtigheid te verlagen.			
Leidingen zijn vrij van gebreken, dan wel zijn eventuele gebreken hersteld voor de toepassing van het isolatiemateriaal.			
Funderingswanden zijn vrij van gebreken, dan wel zijn eventuele gebreken hersteld voor de toepassing van het isolatiemateriaal.			
Het kruipluik verkeert in goede staat, dan wel wordt het kruipluik vervangen na de toepassing van het isolatiemateriaal.			

Ventilatie			
De kruipruimte wordt voldoende geventileerd na de toepassing van het isolatiemateriaal.			
UITVOERING			
Materiaal en materieel			
Het (de) isolatieproduct(en) worden zodanig vervoerd en opgeslagen dat verontreiniging en vochtintredeing worden voorkomen.			
Er is documentatie betreffende het merk, het type en de leverancier van het (de) gebruikte isolatieproduct(en) aanwezig.			
De ISSO gecontroleerde kwaliteitsverklaring, dan wel de ISSO gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring voor het gebruikte isolatieproduct is aanwezig en geldig.			
Vorbereidende werkzaamheden			
De vochtigheid van de ondergrond (houten vloer, steenachtige vloer of bestaande isolatielaag) wordt wederom gecontroleerd en in orde bevonden.			
De kruipruimtebodern wordt vrijgemaakt van eventuele vervuiling en grondwater.			
Toepassing van het materiaal			
De isolatiewerkzaamheden worden uitgevoerd in overeenstemming met de werkschrijving. De werkschrijving wordt (indien mogelijk) voorgelegd aan de opdrachtgever.			
De werkvolgorde zoals voorgeschreven in onderhavige richtlijn wordt toepast.			
Veiligheid, gezondheid en service			
De veiligheid en gezondheid van de omgeving wordt in acht genomen.			
Het gebouw wordt netjes achtergelaten na het afronden van de isolatiewerkzaamheden.			

Afronding	
Uitvoeringsploeg	Bedrijf: Naam: Naam: Handtekening: Handtekening: Opmerkingen:
Keurmeester	Naam: Handtekening: Datum: